

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoPr/8/2024
Identifikačné číslo spisu:	1316216519
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1316216519.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Holíča a členiek senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Gabriely Briškovej, v spore žalobcu K. H., nar. XX. Z. XXXX, G. - K., adresa na doručovanie G., G. XX, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Černákom, Bratislava, Zochova 5, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 44/a, IČO: 35 815 256, zastúpenej advokátskou kanceláriou MGA IURIS s. r. o., Bratislava, Cukrová 14, IČO: 47 233 028, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-14Cpr/14/2016, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14Cpr/14/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. decembra 2023 sp. zn. 6CoPr/2/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. mája 2022 č. k. 14Cpr/14/2016-249 (v poradí druhým; pozn.) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti dohody o skončení pracovného pomeru a určenia, že jeho pracovný pomer u žalovanej trvá. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v plnom rozsahu.

1.1. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za nesporné, že žalovaná ako zamestnávateľ doručila 8. augusta 2016 žalobcovi ako zamestnancovi výpoveď z pracovného pomeru vzniknutého na základe pracovnej zmluvy z 3. novembra 2004, o ktorom Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 11. septembra 2014 č. k. 9C/50/2008-376 rozhodol, že tento trvá, keď určil, že výpoveď daná žalobcovi 2 novembra 2007 z dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „ZP“) je neplatná pre nesplnenie ponukovej povinnosti zamestnávateľa. Za nespornú súd prvej inštancie považoval aj skutočnosť, že výpoveď doručená žalobcovi 8. augusta 2016 bola odôvodnená tým istým skutkovým dôvodom, pre ktorý žalovaná dala žalobcovi výpoveď ešte 2. novembra 2007, t. j. organizačnými zmenami, v dôsledku ktorých bolo zrušené pracovné miesto žalobcu, tento sa stal nadbytočným a žalovaná nemala možnosť ho ďalej zamestnávať. Medzi stranami nebolo sporné, že

žalovaná výpoveď danú žalobcovi 9. augusta 2016 odvolala, s čím žalobca písomne súhlasil. Predmetom sporu v danej veci preto nebolo posudzovanie platnosti výpovede z 8. augusta 2016. Sporným v konaní bol obsah dohody o skončení pracovného pomeru uzatvorenej medzi stranami 9. augusta 2016, a to najmä pokiaľ ide o dôvod, pre ktorý došlo k skončeniu pracovného pomeru a s tým súvisiaca potreba jeho uvedenia v dohode, ak by takým bol dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) ZP. V dôsledku toho sa v priebehu konania spornou stala tiež skutočnosť, či absencia zákonom vyžadovaného dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode má za následok jej neplatnosť. Žalobca v konaní neplatnosť dohody o skončení pracovného pomeru oprel tiež o tvrdenie, že bol konaním žalovanej uvedený do omylu, keď medzi stranami dohodnuté odstupné bolo žalobcovi vyplatené v nižšej než dohodnutej sume (krátenej o zrážky v zmysle § 131 ods. 1 ZP).

1.2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a po právnom posúdení veci podľa § 60 ods. 2, § 63 ods. 1 písm. b), § 76 ods. 2 písm. d), ods. 7, § 130 ods. 8, § 131 ods. 1 ZP, § 49a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a pracovný pomer žalobcu u žalovanej bol skončený platne na základe dohody z 9. augusta 2016. Mal za preukázané, že dôvodom, ktorý viedol žalovanú k skončeniu pracovného pomeru so žalobcom, boli organizačné zmeny u žalovanej a tým vzniknutá nadbytočnosť žalobcu. Nestotožnil sa s názorom žalovanej, že k skončeniu pracovného pomeru žalobcu došlo z iných než organizačných dôvodov. V tejto súvislosti považoval za bezpredmetný prejav vôle žalobcu v protinávhrhu dohody o skončení pracovného pomeru, ako i samotný protinávrh, ktorým žalobca korigoval návrh dohody zo strany žalovanej tak, že v ňom nebol uvedený dôvod skončenia pracovného pomeru, nakoľko tento nezakladá oprávnenie zamestnávateľa (žalovanej), aby so zamestnancom skončil pracovný pomer v rozpore so zákonom a uzatvoril s ním dohodu o skončení pracovného pomeru, ktorá neobsahuje zákonom vyžadované náležitosti. Na druhej strane, súd prvej inštancie ako dôvodné posúdil tvrdenie žalovanej, že absencia dôvodu skončenia pracovného pomeru v písomnej dohode nemá za následok jej neplatnosť, a to vzhľadom na charakter tejto dohody ako dvojstranného právneho úkonu, ktorý zmluvné strany realizujú z dôvodu svojej subjektívnej vôle skončiť pracovný pomer. Pokiaľ ide o údajný omyl žalobcu v sume odstupného, ktorý mal spočívať v mylnej predstave o sume odstupného, ktorú mu mala žalovaná zaplatiť, súd prvej inštancie nemal preukázané, že žalovaná vyvolala omyl žalobcu a rovnako nemal preukázané, že žalovaná o tomto omyle musela vedieť. Ozrejmilo, že žalovaná ako zamestnávateľ si pri dojednaní sumy odstupného počínala s vedomím svojej zákonnej povinnosti (§ 130 ods. 8 ZP) poukázať mzdu alebo jej časť určenú žalobcovi ako jeho zamestnancovi na ním určený účet po vykonaní zrážok podľa § 131 Zákonníka práce. Z protinávhrhu žalobcu na uzatvorenie dohody o skončení pracovného pomeru podľa súdu prvej inštancie nevyplývalo, že žalobca považoval za rozhodujúcu okolnosť pre jej uzatvorenie skutočnosť, že mu žalovaná vyplatí na účet odstupné v sume 11.870 eur a v prípade vedomosti, že odstupné bude po odpočítaní zrážok nižšie (8.851,37 eura), nebol by na dohodu pristúpil. Z dohody o skončení pracovného pomeru z 9. augusta 2016 nevyplýva ani skutočnosť, že žalovaná zaplatí žalobcovi na účet čiastku 11.870 eur, ale že mu vyplatí odstupné, a teda ide o všeobecné vyjadrenie odstupného ako nároku zamestnanca pri skončení pracovného pomeru, ktorý podlieha zrážkam zo mzdy.

1.3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 a § 396 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 13. decembra 2023 sp. zn. 6CoPr/2/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %; vyslovil, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2.1. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a vzhľadom na uplatnené odvolacie dôvody žalobcu (§ 387 ods. 2 CSP) v odôvodnení svojho rozhodnutia doplnil, že neuvedenie dôvodu, pre ktorý sa končí pracovný pomer, nespôsobuje neplatnosť písomnej dohody o skončení pracovného pomeru ani vtedy, ak zamestnanec o jeho uvedenie požiadal alebo ak sa pracovný pomer skončil z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. b) ZP. V tejto súvislosti poukázal na závery právnej teórie i súdnej praxe, ktorá dlhodobo zastáva názor, že ak k dohode o skončení pracovného

pomeru medzi účastníkmi dochádza z dôvodu organizačných zmien na strane zamestnávateľa, skutočnosť že dôvod skončenia pracovného pomeru nie je uvedený priamo v písomnej dohode, nespôsobuje jej neplatnosť. Podporne, vzhľadom na spoločný základ právnej úpravy, odkázal i na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil aj s argumentáciou a právnymi závermi súdu prvej inštancie, pokiaľ ide o žalobcom tvrdený omyl v sume odstúpného, ktorý mala vyvolať žalovaná.

2.2. Vzhľadom na uvedené, keď obsah odvolania žalobcu nebol spôsobilý spochybniť vecnú správnosť záverov súdu prvej inštancie, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolať“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ust. § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie, eventuálne aby rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby mu dovolací súd priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprel žalobca o tvrdenie, že súdy sa v dôsledku nesprávneho procesného postupu v konaní vôbec nezaoberali skutočným dôvodom skončenia pracovného pomeru žalobcu, a to napriek tomu, že žalobca v konaní tvrdil a preukázal, že nešlo o dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) CSP, tak ako ho súdy skutkovo ustálili.

3.2. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobca v dovolaní uviedol, že odvolací súd nesprávne posúdil otázku právnych následkov absencie dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode o skončení pracovného pomeru, keď dospel k záveru, že táto skutočnosť nemá vplyv na jej platnosť. Takýto názor odvolacieho súdu podľa žalobcu neobstoí, lebo dohodu o skončení pracovného pomeru, ktorá neobsahuje náležitosti v zmysle § 60 ZP, treba považovať za absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ pre rozpor s kogentným ustanovením ZP. Za nesprávny žalobca v dovolaní označil aj právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého je dohoda o skončení pracovného pomeru platná aj v prípade, že v nej absentuje dôvod skončenia pracovného pomeru v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) ZP, za predpokladu že takúto dohodu zamestnanec podpíše. V tejto súvislosti žalobca namietal, že absolútne neplatný právny úkon je neplatným od počiatku (ex tunc), nevyvoláva žiadne právne následky a nie je možná jeho dodatočná ratifikácia. Ak žalobca podpísal dohodu, v ktorej absentoval dôvod skončenia pracovného pomeru, vzdal sa tým vopred svojich práv, čo spôsobuje neplatnosť takého právneho úkonu v zmysle § 17 ods. 1 ZP. Žalovaná neuvedením dôvodu skončenia pracovného pomeru do dohody zneužila svoje postavenie, sledovala dosiahnutie výhodnejšieho postavenia oproti žalobcovi, diskvalifikáciu žalobcu so zámerom znemožniť mu preukazovanie skutočného dôvodu skončenia pracovného pomeru. Takéto konanie žalovanej treba podľa žalobcu považovať za výkon práva zamestnávateľa v rozpore s dobrými mravmi, ktoré nepožíva právnu ochranu (§ 13 ods. 3 ZP v spojení s § 3 OZ). Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom žalobca podporil tvrdením, že odvolací súd pri posudzovaní vyššie uvedených otázok vychádzal z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá nepatrí do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

3.3. Vyvodzujúc prípustnosť podaného dovolania aj z ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca ďalej v dovolaní namietal, že odvolací súd nesprávne posúdil otázku omylu, ktorý žalobcu viedol k uzatvoreniu dohody o skončení pracovného pomeru a svojimi závermi sa odchýlil od právnych záverov vyjadrených v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2010 sp. zn. 3Cdo/113/2008 a rozsudku z 23. novembra 2009 sp. zn. 3Cdo/192/2008.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu nevychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala, že dohoda o skončení pracovného pomeru môže byť uzavretá i ústne, pričom jej podstatnými záležitosťami sú (i) vzájomný súhlasný prejav vôle jej účastníkov skončiť pracovný pomer a (ii) deň, ku ktorému má pracovný pomer skončiť. Odvolací súd preto podľa žalovanej dospel k správne záveru, že neuvedenie dôvodu skončenia

pracovného pomeru v dohode o skončení pracovného pomeru nespôsobuje jej neplatnosť. V dôsledku toho žalovaná nepovažuje za potrebné, aby bola zodpovedaná druhá dovolateľom nastolená právna otázka. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, že odvolací súd sa mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke neplatnosti právneho úkonu pre omyl v zmysle § 49a OZ, dovolateľ podľa žalovanej v skutočnosti prezentuje svoj nesúhlas so skutkovými zisteniami odvolacieho súdu. Záverom žalovaná poukázala, že dovolateľ neopodstatnene namietal, že postupom odvolacieho súdu malo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, keď súdy v konaní ustálili, že žalobca sa u žalovanej stal nadbytočným v dôsledku organizačnej zmeny prijatej 11. júla 2007. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhuje, aby odvolací súd dovolanie žalobcu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je síce v časti prípustné, ale vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 421 ods.1 písm. b) CSP] nedôvodné a vo zvyšnej časti je potrebné ho odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou dovolacieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namieste je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval v prvom rade z § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

12.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré porušenie tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné.

13. Žalobca prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) a porušenie práva na spravodlivý proces oprel o tvrdenie, že súdy nižšej inštancie sa v konaní vôbec nezaoberali skutočným dôvodom skončenia pracovného pomeru medzi ním a žalovanou, a to napriek tomu, že žalobca tvrdil a v konaní aj preukázal, že takým dôvodom neboli organizačné zmeny, tak ako to nesprávne skutkovo ustálili oba súdy nižšej inštancie.

14. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porov. napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k namietaným procesným vadám; tieto v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

16. Dovolať, vychádzajú z obsahu jeho dovolania (§ 124 CSP), prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že odvolací súd si osvojil nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie. Žalobca teda primárne namietal vady v dokazovaní.

17. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok).

18. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a

teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu.

19. Súdna prax dovolacieho súdu je dlhodobá jednotná v názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

20. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi už konštantne pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

21. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

22. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva. V danom prípade dovolací súd takéto vady v procese dokazovania nezistil.

23. Podstata sporu v danej veci spočívala v tom, že strany medzi sebou uzavreli dohodu o skončení pracovného pomeru, v ktorej nebol uvedený dôvod jeho skončenia. Súd prvej inštancie sa primárne zaoberal dôvodom, pre ktorý došlo k skončeniu pracovného pomeru a s tým súvisiacou potrebou jeho uvedenia v dohode v prípade, ak by ním bol dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) ZP. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že skutočným dôvodom skončenia pracovného pomeru žalobcu bola jeho nadbytočnosť vzhľadom na písomné rozhodnutie žalovanej o znížení stavu zamestnancov z 11. júla 2007, z ktorého dôvodu bola žalobcovi pôvodne daná výpoveď, ktorú následne žalovaná 9. augusta 2016 odvolala. Na základe takto ustáleného skutočného dôvodu skončenia pracovného pomeru žalobcu u žalovanej sa v priebehu konania spornou stala skutočnosť, či neuvedenie zákonom vyžadovaného dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode podľa § 60 ZP spôsobuje jej neplatnosť. V tejto súvislosti žalobca súdom oboch inštancií vyčítal, že sa nezaoberali relevantnosťou dôvodu skončenia pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP z toho hľadiska, že k vzniku nadbytočnosti žalobcu v dôsledku organizačných zmien prijatých žalovanou 11. júla 2007 v skutočnosti vôbec nedošlo.

24. Žalobca tvrdil, že žalovaná sa v minulosti už raz neúspešne usilovala ukončiť s ním pracovný pomer, a to formou výpovede z 2. novembra 2007 z organizačných dôvodov pre nadbytočnosť podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP. Dôvodom pôvodnej výpovede boli organizačné zmeny žalovanej, v dôsledku ktorých bolo rozhodnutím Predstavenstva žalovanej č. 181/16/2007 z 11. júla 2007 zrušené pracovné miesto žalobcu a tento sa mal stať nadbytočným. Okresný súd Bratislava II právoplatným rozsudkom z 11. septembra 2014 č. k. 9C/50/2008-376 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 25. mája 2016 sp. zn. 7Co/202/2015, 7Co/203/2015 a 7Co/204/2015 určil túto výpoveď za neplatnú s odôvodnením, že nadbytočnosť žalobcu založená organizačnými zmenami z 11. júla 2007 nevznikla. Malo pritom ísť o tie isté organizačné zmeny, na ktorých žalovaná založila skončenie pracovného pomeru dohodou, ktorej platnosť je predmetom tohto konania.

25. Z rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II, ktoré označil žalobca, dovolaciemu súdu vyplynulo, že dôvodom vyslovenia neplatnosti výpovede danej žalobcovi zamestnávateľom 2. novembra 2007 bolo nesplnenie dvoch hmotnoprávných podmienok platnosti výpovede danej podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP, a to tzv. ponukovej povinnosti zamestnávateľa podľa § 63 ods. 2 ZP a povinnosti predchádzajúceho prerokovania výpovede so zástupcami zamestnancov podľa § 74 ZP. Na druhej strane, súdy aj v prípade výpovede danej žalobcovi 2. novembra 2007 dospeli k záveru o existencii dôvodu výpovede v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) ZP, keď vyslovili, že žalobca sa stal u žalovanej nadbytočným v dôsledku organizačnej zmeny prijatej Predstavenstvom žalovanej 11. júla 2007 a medzi nadbytočnosťou žalobcu a organizačnými zmenami bola daná príčinná súvislosť.

26. Dovolací súd považuje za potrebné žalobcovi vysvetliť, že nadbytočnosť zamestnanca treba posudzovať s ohľadom na druh práce, ktorý zamestnanec podľa pracovnej zmluvy pre zamestnávateľa vykonáva. Na druhej strane, ponuková povinnosť zamestnávateľa predstavuje povinnosť zamestnávateľa urobiť zamestnancovi ponuku smerujúcu k uzavretiu dohody o preradení na inú prácu, t.j. akúkoľvek voľnú pozíciu v rámci dohodnutého miesta výkonu práce. Nadbytočnosť preto nemožno stotožňovať s ponukovou povinnosťou zamestnávateľa. Argumentácia žalobcu opierajúca sa o právoplatné rozhodnutie o určení neplatnosti výpovede z dôvodu nesplnenia ponukovej povinnosti preto nie je spôsobilá spochybniť skutočnosť, ktorú vzali súdy nižšej inštancie za základ svojho rozhodnutia, a síce že žalobca sa v dôsledku organizačnej zmeny u žalovanej stal nadbytočným. Žiada sa tiež doplniť, že v tu posudzovanej veci je predmetom sporu skúmanie platnosti skončenia pracovného pomeru dohodou, v prípade ktorého sa splnenie ponukovej povinnosti zamestnávateľa ako hmotnoprávna podmienka nepredpokladá. Podstatná je len zhoda vôle zamestnanca a zamestnávateľa skončiť pracovný pomer.

27. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu vrátane ich dôvodov a námietok (porovnaj II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

28. Ak žalobca svojou dovolacou argumentáciou mienil odvolaciemu súdu vyčítať aj to, že jeho rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, dovolací súd takú vadu rozhodnutia odvolacieho súdu nezistil. Dbal pritom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces z hľadiska § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, vtedy ak všeobecný súd rezignuje na svoju povinnosť zaoberať sa účinne pre vec významnými námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán resp. (v prípade odvolacieho súdu) podstatnou odvolacou argumentáciou. Podstatným je pritom taký argument, ktorý sám o sebe alebo v spojení s ostatnými argumentmi odvolateľa je spôsobilý priniesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Odôvodnenie rozsudkov súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu v posudzovanom spore zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, súdy ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdili a vyhodnotili. Ich argumentácia je koherentná a rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

29. Berúc do úvahy vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľom namietanú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcu v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

30. Keďže konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska žalobcom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

31. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

32. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

33. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je relevantnou len taká právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na dvoch alebo viacerých (z hľadiska merita rozhodnutia rovnocenných) dôvodoch, z ktorých každý jeden aj len samostatne bol súdom považovaný za kľúčový [v tom zmysle, že so zreteľom naň bolo treba žalobu buď zamietnuť alebo (naopak) žalobe vyhovieť], úspech dovolateľa v konaní pred dovolacím súdom podmieňuje splnenie dovolateľa zaťažujúcej procesnej povinnosti preukázať prípustnosť a opodstatnenosť dovolania vo väzbe na každý jeden z týchto dôvodov.

34. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Žalobca, namietajúci, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

35. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

36. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

37. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

38. Dovolateľ namietal, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku vplyvu omylu žalobcu pri uzatváraní dohody o skončení pracovného pomeru na jej platnosť (§ 49a OZ). Poukazujúc na závery vyplývajúce z rozsudku najvyššieho súdu z 29. apríla 2010 sp. zn. 3Cdo/113/2008 a rozsudku z 23. novembra 2009 sp. zn. 3Cdo/192/2008 žalobca v dovolaní namietal, že pri uzatváraní dohody o skončení pracovného pomeru bola pre neho rozhodujúcou otázka výšky dohodnutého odstupného. Žalovanej muselo byť z rokovania pred uzavretím dohody známa vôľa žalobcu skončiť pracovný pomer dohodou pri zachovaní tej podmienky, že mu bude vyplatené odstupné vo výške 11.870 eur bez akéhokoľvek krátenia. Žalovaná už v čase uzatvárania dohody vedela, že svoj záväzok nesplní, napriek tomu žalobcu na túto skutočnosť neupozornila, čím dostala žalobcu do informačného deficitu.

39. Dohoda o skončení pracovného pomeru je dvojstranný právny úkon, ktorým na základe zhodného prejavu vôle zamestnanca a zamestnávateľa dochádza k skončeniu pracovného pomeru k určitému dňu. Vzhľadom na subsidiárnu pôsobnosť OZ (§ 1 ods. 4 ZP) je potrebné proces vzniku dohody o skončení pracovného pomeru, ako aj existenciu požadovaných náležitostí posudzovať podľa ustanovení OZ (§ 43a a nasl.). Obsah dohody o skončení pracovného pomeru musí vykazovať všetky podstatné náležitosti platného právneho úkonu, absencia niektorého z nich má za následok neplatnosť dohody.

40. Podstatnou náležitosťou právneho úkonu, teda aj dohody o skončení pracovného pomeru je vôľa, ktorá musí byť slobodná a vážna; osobitným prípadom vady vôle je omyl. Občiansky zákonník v ustanovení § 49a považuje právny úkon za neplatný (v nadväznosti na § 40a OZ ide o relatívnu neplatnosť; pozn.), ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela viesť. Základným predpokladom použitia normatívnych dôsledkov tohto ustanovenia je to, že omyl sa týka takej okolnosti, bez ktorej by konajúca osoba právny úkon vôbec neurobila. Inak povedané, ak by nebolo omylu, nedošlo by k urobeniu právneho úkonu. Takýto omyl sa kvalifikuje ako podstatný omyl.

41. V rozsudku z 23. novembra 2009 sp. zn. 3Cdo/192/2008, na ktorý poukazoval žalobca, najvyšší súd vo vzťahu k výkladu ustanovenia § 49a OZ uviedol, že právne následky omylu sú spojené len s určitým kvalifikovaným (právne významným) omylom. Omyl je podstatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca (podstatná), a bez ktorej by k právnemu úkonu nedošlo, a ďalej osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela v čase právneho úkonu aspoň viesť. Ustanovenie § 49a OZ však nemožno vykladať tak, že na jeho základe je osoba, ktorá sa omylu dovoľáva, zbavená povinnosti si sama, podľa okolností konkrétneho prípadu, zabezpečiť objektívne informácie o okolnostiach, ktoré považuje táto osoba za rozhodujúce pre uskutočnenie zamýšľaného právneho úkonu a bez príčiny sa vo svojom úsudku nechala mylne ovplyvniť prípadnými náznakmi riešenia zamýšľaného právneho úkonu.

42. Aj podľa rozsudku najvyššieho súdu z 29. apríla 2010 sp. zn. 3Cdo/113/2008 nemožno akceptovať, že by sa bolo možné účinne dovoliť neplatnosti pre omyl podľa § 49a OZ za situácie, kedy by omylu sa dovoľávajúca osoba zanedbala objektívne existujúcu možnosť presvedčiť sa o pravom stave vecí a bez príčiny sa vo svojom úsudku nechala mylne ovplyvniť prípadnými dojmi alebo náznakmi riešenia zamýšľaného právneho úkonu. Ospravedlniteľným je len taký omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že konajúca (mýliaca sa osoba) postupovala s obvyklou mierou opatrnosti, teda vyvinula obvyklú starostlivosť, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu od každého vyžadovať, aby sa takému omylu vyhol, ide teda o situáciu, ak nemohla konajúca (mýliaca sa) osoba rozpoznať skutočný stav vecí (zistiť existenciu omylu) ani potom, keby postupovala s obvyklou mierou opatrnosti (potom, čo by vyvinula obvyklú starostlivosť), ktorú od nej možno požadovať.

43. Dbajúc na vyššie uvedené, dovolací súd konštatuje, že závery odvolacieho súdu nemožno v okolnostiach konkrétnej veci považovať za také, ktorými by sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe v otázke omylu konajúceho a jeho vplyvu na platnosť právneho úkonu. V posudzovanom prípade oba sudy nižšej inštancie, zohľadniac vyššie uvedené kritériá pre posudzovanie relevancie omylu z hľadiska

vplyvu na platnosť právneho úkonu, dospeli k záveru, že z obsahu predzmluvných rokovaní ako ani z obsahu samotnej dohody o skončení pracovného pomeru nevyplýva, že by žalobca bol zo strany žalovanej uvedený do omylu pokiaľ ide o výšku dohodnutého odstupného. Súdny nemali v konaní za preukázané, že žalovaná vyvolala omyl žalobcu, ktorý mal spočívať v jeho mylnej predstave o sume odstupného, ktorú mu mala žalovaná zaplatiť a rovnako súd nemal preukázané, že žalovaná o tomto omyle musela vedieť. Ak žalobca zastával názor, že žalovaná mala povinnosť upozorniť ho, že odstupné bude krátené o preddavky na daň a poistné, súdy nižšej inštancie poukázali, že z návrhu (resp. protinávrhu) žalobcu na uzavretie dohody o skončení pracovného pomeru nevyplýva jednoznačná informácia vedúca k nepochybnému záveru, že žalobca trval na vyplatení odstupného v sume 11.870 eur netto, rovnako znenie samotnej dohody napovedá, že suma odstupného bola vyjadrená všeobecne ako nárok žalobcu pri skončení pracovného pomeru. Nebolo preto možné prijať záver, že by poukázanie odstupného v sume zákonne zníženej o zrážky preddavkov na daň a poistného na sociálne a zdravotné poistenie spôsobovalo neplatnosť dohody o skončení pracovného pomeru žalobcu.

44. V konaní nebolo preukázané, že žalovaná vyvolala omyl žalobcu, spočívajúci v jeho chybnej predstave o sume odstupného, ktorá mu mala byť žalovanou vyplatená. Rovnako nebolo preukázané, že žalovaná o tomto omyle musela vedieť. Dovolací súd na tomto mieste žalobcovi pripomína, že relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP je právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Správnosť skutkových zistení súdov, či výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov je ale z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP otázkou irelevantnou.

45. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že žalobca neopodstatnene namietal, že odvolací súd sa pri posúdení otázky vplyvu omylu konajúceho na platnosť právneho úkonu v zmysle § 49a OZ odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací súd, poznajúc svoju vlastnú judikatúru zároveň nezistil, že by v danej veci išlo o naplnenie niektorého z dovolacích dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) resp. písm. c) v spojení s § 432 CSP. Dovolanie žalobcu v tejto časti preto smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie [§ 447 písm. c) CSP].

46. Dovolací súd následne pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska žalobcom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

47. Dovolateľ za právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, označil otázku právnych následkov neuvedenia dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode podľa § 60 ZP, osobitne pokiaľ ide o dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) ZP. Skúmaním podmienok prípustnosti dovolania dovolací súd dospel k záveru, že ide o otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž skutočne záviselo od dovolateľom vymedzenej právnej otázky, keď nižšie súdy dospeli zhodne k záveru, že neuvedenie dôvodu, pre ktorý sa končí pracovný pomer, nespôsobuje neplatnosť písomnej dohody o skončení pracovného pomeru ani vtedy, ak zamestnanec o jeho uvedení v dohode o skončení pracovného pomeru požiadal alebo ak sa pracovný pomer skončil z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. b) ZP. Po zistení, že podmienky prípustnosti dovolania sú splnené, dovolací súd následne pristúpil k skúmaniu, či podané dovolanie je aj dôvodné, t.j. či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v predmetnej právnej otázke.

48. Najvyšší súd už v rozhodnutí z 30. januára 2012 sp. zn. 1Cdo/123/2011 vyslovil, že dohoda o skončení pracovného pomeru je dvojstranný právny úkon, ktorým na základe zhodného prejavu vôle zamestnanca a zamestnávateľa dochádza ku skončeniu pracovného pomeru k určitému dňu. Vzhľadom na znenie § 1 ods. 4 ZP pracovnoprávne vzťahy podliehajú režimu ZP iba v rozsahu ustanovenom v prvej časti ZP; inak sa spravujú ustanoveniami OZ. Ide o subsidiárnu pôsobnosť OZ, v dôsledku čoho proces vzniku dohody o skončení pracovného pomeru, ako aj existenciu požadovaných náležitostí je potrebné posudzovať podľa ustanovení OZ (§ 43a a nasl.). Obsah dohody o skončení pracovného pomeru musí vykazovať všetky podstatné náležitosti platného právneho úkonu, absencia niektorého z

nich má za následok neplatnosť dohody.

49. Dohoda o skončení pracovného pomeru je uzatvorená v okamihu, keď sa účastníci dohodli na jej obsahu (§ 18 ZP). V dohode môžu účastníci uviesť všetko, čo považujú za dôležité. Podľa § 60 ods. 1 ZP ak sa zamestnávateľ a zamestnanec dohodnú na skončení pracovného pomeru, pracovný pomer sa skončí dohodnutým dňom. Z uvedeného vyplýva, že k vzniku dohody o skončení pracovného pomeru dochádza, len čo sa jej účastníci dohodnú na jej podstatných náležitostiach, t. j. keď dôjde k zhodnému prejavu vôle skončiť pracovný deň k určitému dňu resp. okamihu. Zákonodarca v § 60 ods. 2 ZP stanovil pre dohodu písomnú formu; s jej nedodržaním však v nadväznosti na § 17 ZP neplatnosť právneho úkonu nespája. Dohoda o skončení pracovného pomeru teda môže byť platne uzavretá aj ústne resp. konkludentne; v takom prípade sa však zamestnávateľ vystavuje riziku zodpovednosti za porušovanie pracovnoprávných predpisov.

50. Povaha dohody v zmysle § 60 ZP ako dvojstranného právneho úkonu smerujúceho k skončeniu pracovného pomeru naznačuje, že skončiť pracovný pomer na základe vzájomného zhodného prejavu vôle jej účastníkov možno z akéhokoľvek dôvodu resp. i bez dôvodu. Podľa § 60 ods. 2 druhej vety ZP v dohode musia byť uvedené dôvody skončenia pracovného pomeru, ak to zamestnanec požaduje alebo ak sa pracovný pomer skončil dohodou z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) až c) a f). Pohnútky, ktoré vedú zamestnanca k tomu, že požaduje uviesť v dohode dôvod skončenia, môžu byť rôzne. Na druhej strane, je nepochybné, že požiadavka vyjadrenia dôvodu skončenia, ak ide o dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. a) až c), f) ZP, je odôvodnená najmä zabezpečením právnej istoty v súvislosti s nárokmi, ktoré má zamestnanec voči zamestnávateľovi v prípade, ak pracovný pomer skončil niektorým z týchto dôvodov. Ich vyjadrenie v dohode plní predovšetkým dôkaznú funkciu v súvislosti s uplatnením prípadných pracovnoprávných nárokov zamestnanca, ktoré sú spojené so skončením jeho pracovného pomeru. V tomto smere je potom vždy potrebné skúmať, aký bol skutočný dôvod, pre ktorý pracovný pomer skončil, a to aj v prípade, ak tento z dohody nevyplýva. Uzavretím dohody bez uvedenia skutočného dôvodu, aj keby ním bol dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. a) až c) resp. f) ZP, sa zamestnanec nevzdáva svojich nárokov, len sa oslabuje jeho dôkazná pozícia v prípadnom súdnom spore.

51. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že neuvedenie dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode o skončení pracovného pomeru vzhľadom na charakter dohody ako dvojstranného právneho úkonu nespôsobuje jej neplatnosť; oslabuje len dôkaznú pozíciu zamestnanca, pokiaľ ide o jeho pracovnoprávne nároky spojené so skončením jeho pracovného pomeru dohodou. Ak k skončeniu pracovného pomeru došlo z organizačných dôvodov, skutočnosť, že dôvod skončenia nie je uvedený priamo v dohode, nevylučuje vznik nároku na odstupné. Pre úplnosť dovolací súd poukazuje, že jeho závery sú zhodné s názormi odbornej právnickej spisby (napr. Nitschneider, D., Csongrádyová, D. Skončenie pracovného pomeru. Praha : C. H. Beck, 2022, ISBN: 978-80-8232-021-6, s. 15 - 18; Švec, M., Toman, J. a kol. Zákoník práce. Zákon o kolektívnom vyjednávaní, Komentár. Zväzok I. 2., doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer SR s. r. o., 2023, ISBN: 978-80-571-0584-8, s. 645 - 653; Dolobáč, M. a kolektív. Zákoník práce. Veľký komentár. Žilina : Eurokódex, 2023, ISBN: 978-80-8155-118-5, s. 332 - 335; Právni rozhledy - časopis pro všechna právní odvětví. Roč. 1995, č. 9. Praha : C. H. Beck, ISSN 1210-6410, s. 373).

52. V posudzovanom prípade súdy oboch inštancií vychádzali z toho, že dohoda o skončení pracovného pomeru má povahu právneho úkonu, ktorý zmluvné strany realizujú z dôvodu svojej subjektívnej vôle skončiť pracovný pomer. Konštatovali, že ide o dvojstranný právny úkon, na platnosť ktorého sa vyžaduje súhlas zamestnanca i zamestnávateľa. Uzavreli, že pokiaľ zamestnanec s uzatvorením dohody o skončení pracovného pomeru súhlasí a podpíše ju, potom nemôže neuvedenie dôvodu, ktorý k uzatvoreniu dohody o skončení pracovného pomeru viedol, viesť k neplatnosti právneho úkonu. K tomu odvolací súd doplnil, že rovnaká premisa posúdenia sa uplatní aj v prípade, ak by v dohode o skončení pracovného pomeru bol uvedený dôvod, ktorý by nezodpovedal skutočnosti.

53. Súd prvej inštancie sa v konaní zaoberal skúmaním skutočného dôvodu, pre ktorý došlo k skončeniu

pracovného pomeru; na základe vykonaného dokazovania ustálil, že išlo o dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) ZP. Následne sa zaoberal otázkou posúdenia platnosti dohody o skončení pracovného pomeru uzavretej medzi stranami sporu, keď z nej tento (a ani iný) dôvod skončenia pracovného pomeru nevyplýval. Viazaný právnym záverom vysloveným odvolacím súdom v jeho zrušujúcom uznesení zo 14. júla 2021 sp. zn. 6CoPr/8/2020 uzavrel, že táto skutočnosť neplatnosť dohody v zmysle § 60 ZP nespôsobuje. Žiada sa dodať, že žalovaná sa v spornej dohode o skončení pracovného pomeru zaviazala vyplatiť žalobcovi odstupné. V konaní pritom ani nebolo sporné, že odstupné bolo žalobcovi aj reálne poukázané. Spornou sa v súvislosti s odstupným stala iba otázka, či pri dojednávaní jeho výšky nebol žalobca uvedený do omylu, v dôsledku čoho by bola dohoda o skončení pracovného pomeru neplatná podľa § 49a OZ. Túto skutočnosť súdy nižšej inštalácie z vykonaného dokazovania nezistili.

54. Berúc do úvahy vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že žalobcom podané dovolanie síce [v časti dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 CSP] vyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, jeho výsledok ale vedie k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné - právne posúdenie žalobcom nastolenej právnej otázky odvolacím súdom (i súdom prvej inštalácie) bolo správne. Keďže žalobca dovolaním napadol vecne správny rozsudok odvolacieho súdu, dovolací súd jeho dovolanie ako nedôvodne podané podľa § 448 CSP zamietol.

55. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštalácie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

56. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.